

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก

The Developed Model of Academic Quality in Small School

สุรางค์รัตน์ ตรีเหรา¹

Surangrat Treehara¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในสถานศึกษาขนาดเล็ก 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในสถานศึกษาขนาดเล็ก และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการ สถานศึกษา ชื่นพื้นฐาน ครู นักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการพัฒนา คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มเป้าหมายที่วิจัย คือ 1) ครู จำนวน 7 คน 2) นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 33 คน 3) คณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน 4) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 33 คน ในโรงเรียนบ้านกุดฝ่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research Principle) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการดำเนินงานทางวิชาการ ไม่เป็นระบบที่ชัดเจน ครูมีภาระ งานสอนมากและสอนหลายชั้น ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ และ ไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน 2) รูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ คือ 1) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ กลยุทธ์ย่อย คือ การสอนแบบคละชั้น แบบบูรณาการ และการศึกษาทางทางไกล ผ่านดาวเทียม 2) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และ 3) การจัดการความรู้ และ

¹ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกุดฝ่งแดง, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3, โทร. 0859277083 E-mail : surangtree@gmail.com

¹ Director of Bankudfungdang School, Kalasin Primary Education Service Area Office 3, Tel. 0859277083 E-mail : surangtree@gmail.com

3) ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับ มาก

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา, งานวิชาการ, สถานศึกษาขนาดเล็ก, คุณภาพงานวิชาการ

Abstract

Research of the developed model of academic quality in a small school. Research findings that 1) Status of Academic Initiatives. The teachers have a clear system workload. Instructional and teaching several classes. lack of knowledge and understanding of the curriculum and learning is being exchanged between them 2) The development model of academic quality in a small school and 3) To assess the satisfaction of the school board basic, teachers, students and parents. The target group consisted of 1) the principal amount of 7 2) Students of grade 1 to 6 of 33 3) Education committee consisted of seven people 4) Parents of students 33. Applied action research principle. which were 1) Current conditions for academic performance. A clear system The teachers have taught more, understanding of the curriculum. And without the knowledge 2) Models to improve the quality of academic work in small study consists of three strategies : 1) Development of Learning Management sub-strategies is to teach a mixed class, integrated, and studied satellite distance 2) Creating a network. the network, learn, and 3) knowledge management. Consists of three strategies : 1) Development of Learning Management sub-strategies is to teach mixed layer integrated satellite distance education. And 2) creating a network to learn. And 3) knowledge management. And 3) The satisfaction of teachers of basic education and parents towards the improvement of the quality of academic work in a small school at a high level.

Keywords: Model of Developed, Quality of Academic, Small School

บทนำ

เจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2559 มุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม วัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 9 และมาตรา 39 ให้มีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการและกระจายอำนาจการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังสถานศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ขอบข่ายและภารกิจของงานวิชาการแบ่งออกเป็นการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน การวัดและประเมินผล ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพกับสถานศึกษาอื่น

การจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน และมีแนวโน้มที่มีจำนวนนักเรียนลดลง คุณภาพนักเรียนไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด มีความต้องการใช้ทรัพยากรสูง ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์เอเป็นแนวทางพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพโดยมอบหมายให้แต่ละเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ ทำการสรุปผลนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ขยายผลให้กว้างขวางขึ้น (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) การบริหารงานวิชาการโรงเรียนต้องจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสามารถทักษะและคุณลักษณะที่เป็นจุดเน้น พร้อมทั้งผลักดัน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนออกแบบและจัดการเรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ เพิ่มศักยภาพของผู้เรียน ผู้บริหารต้องกำกับ ดูแล นิเทศ อย่างสม่ำเสมอ นำผลการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนา (กัญนิภา พรหมณพิทักษ์, 2554) เมื่อกล่าวถึงภารกิจของโรงเรียนพอสรุปได้ว่า 1) จัดทำ

หลักสูตรสถานศึกษาโดยปรับใช้หลักสูตรแกนกลางให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น 2) จัดให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ตลอดทั้งส่งเสริมให้ใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน 3) จัดการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งคุณภาพภายในและภายนอก ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด 4) พัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรอื่นเพื่อจัดการเรียนการสอน (ธีระ รุญเจริญ, 2555)

ดังนั้น การพัฒนางานวิชาการจึงเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา หรือเป็นภารกิจหลักมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญแก่งานวิชาการ เข้าใจขอบเขตการดำเนินงานและภาระหน้าที่ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจะต้องมีการสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างใดก็ตามสถานศึกษาขนาดเล็กหลายแห่งได้พยายามแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่เพื่อรักษาสภาพและการคงสภาพไว้ ซึ่งต้องมีการดำเนินงานอย่างจริงจังเพื่อให้การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะในด้านวิชาการซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

โรงเรียนบ้านกุดผึ้งแดงเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จากรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านกุดผึ้งแดงปีการศึกษา 2556 (โรงเรียนบ้านกุดผึ้งแดง, 2556) และรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านกุดผึ้งแดง รอบ 3 (2554-2558) การบริหารงานทางด้านวิชาการที่ขาดการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ขาดการติดตามตรวจสอบและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องพบว่า การจัดโครงสร้างการบริหารงานไม่ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา ควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน พัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพเป็นระบบครบวงจร และจัดให้มีระบบการติดตามประเมินผลการใช้ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนไม่เพียงพอส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ตัวบ่งชี้ที่ 5 O-NET อยู่ในระดับปรับปรุง และผลการทดสอบ LAS, NT อยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2556)

จากสภาพปัญหาและข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกุดฝั่งแดงจึงร่วมวางแผนกับครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน จึงมีความเห็นว่ามีควมจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก เนื่องจากต้องมีการดำเนินงานที่เป็นระบบ เพื่อพัฒนางานวิชาการซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้วิจัยใช้การบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การสอนแบบคละชั้น 2) การสอนแบบบูรณาการ 3) การใช้การสอนทางไกลผ่านดาวเทียม กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างเครือข่ายการเรียนรูู้ และกลยุทธ์ที่ 3 การจัดการ

ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research Principle) ตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggart เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้วยวงจร PAORS ในสถานศึกษาขนาดเล็กประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นวางแผน (Planning : P) 2) ขั้นปฏิบัติการ (Action : A) 3) ขั้นสังเกต (Observation : O) 4) ขั้นสะท้อนผล (Reflect : R) 5) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Sharing : S)

2. ระยะดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัย ในระหว่างเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. 2558

3. สถานที่ดำเนินการวิจัย

โรงเรียนบ้านกุดฝ่งแดง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

4. กลุ่มเป้าหมายที่วิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่วิจัย ประกอบด้วย 1) ครู จำนวน 7 คน 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 33 คน 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน 4) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 33 คน ในโรงเรียนบ้านกุดฝ่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 รวมทั้งสิ้น 70 คน และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ทดลองในระยะที่ 3 คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนบ้านจอมทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 6 คน

5. การวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางทางการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก เป็นขั้นตอนแรกของการวิจัยนี้ โดยมีการศึกษาบริบท คือ การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study) เป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริบทโรงเรียนบ้านกุดฝ่งแดง สภาพปัจจุบันสถานศึกษาขนาดเล็ก งานวิชาการ หลักการแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ทางทฤษฎี เช่น รายงานการประชุม คู่มือการปฏิบัติการ รายงานการประเมินตนเอง แผนปฏิบัติการราชการ ปี 2556 เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากวิเคราะห์โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก

1. การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (Operational Seminar) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 มากำหนดร่างรูปแบบพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียนบ้านกุดฝ่งแดง ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย ครู จำนวน 7 คน ตัวแทนนักเรียน จำนวน 6 คน ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 6 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน กำหนดการสัมมนา 1 วัน ในวันที่ 20 พฤษภาคม 2557 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านกุดฝ่งแดง ผู้เข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติเห็นควรว่า รูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการควรมีการนำการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การสอนแบบคล้อยชั้น 2) การสอนแบบบูรณาการ 3) การใช้การสอนทางไกลผ่านดาวเทียม กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และกลยุทธ์ที่ 3 การจัดการความรู้

2. การประเมินร่างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยนำแบบประเมินร่างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กไปประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยกำหนดระดับการประเมิน ดังนี้ 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย 1 หมายถึง น้อยที่สุด

3. ปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาคุณภาพวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กตามข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 3 นี้เป็นการนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก ไปทดลองใช้ในโรงเรียนบ้านกุดฝ่งแดง กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. ผู้วิจัยดำเนินการชี้แจงกับครูในรายละเอียดของการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาคุณภาพวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กโดยใช้การบริหารเชิงกลยุทธ์ทั้ง 3 กลยุทธ์

2. โรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมรูปแบบในการปีการศึกษา 2557 ดำเนินการระหว่างเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2557 ถึงเดือน มกราคม พ.ศ. 2558

3. ผู้วิจัยมอบหมายให้ครูประเมินผลการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาคุณภาพวิชาการ ในสถานศึกษาขนาดเล็กด้วยการบริหารเชิงกลยุทธ์ ทั้ง 3 กลยุทธ์ โดยใช้แบบบันทึกการประชุม แบบบันทึกการปฏิบัติงาน แบบบันทึกนิเทศภายใน และแบบบันทึกเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. ผู้วิจัยสรุปผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก

5. ประเมินความพึงพอใจของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียนและผู้ปกครอง ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก

6. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก 2) แบบบันทึก ประกอบด้วย แบบบันทึกการประชุม แบบบันทึกการปฏิบัติงาน แบบบันทึกการนิเทศภายใน แบบบันทึกเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และประโยชน์ของรูปแบบ

2. แบบบันทึก ประกอบด้วย

2.1 แบบบันทึกการประชุม ใช้บันทึกเนื้อหาสาระในการประชุมแบบมีส่วนร่วมของครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านกุดฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

2.2 แบบบันทึกการปฏิบัติงาน ใช้บันทึกการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของครู และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.3 แบบบันทึกนิเทศภายใน ใช้บันทึกสาระของการนิเทศติดตามการดำเนินงานพัฒนาวิชาการ โรงเรียนบ้านกุดฝั่งแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

2.4 แบบบันทึกเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้ในการเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.5 แบบประเมินความพึงพอใจ ใช้ประเมินความพึงพอใจของ คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และแนวทางในการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ และข้อมูลการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบ นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมเป็นหมวดหมู่ แล้ววิเคราะห์ตามความมุ่งหมายของการศึกษา โดยใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ พรรณนาเพื่อประเมินสภาพที่เกิดขึ้นว่าสิ่งใดที่ปฏิบัติได้ดีหรือมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด มีปัญหาหรืออุปสรรคเกิดขึ้นหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาหาวิธีแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป ดังนี้ ด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การประชุม การนิเทศภายใน เป็นการสะท้อนประเด็นจากกลุ่มเป้าหมาย และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอน และด้านวิธีการ เป็นการใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายวิธี ได้แก่ แบบบันทึก

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจ ที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพวิชาการด้วยการบริหารเชิงกลยุทธ์ โรงเรียนบ้านกุดฝ่งแดง โดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายข้อวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ได้กำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด (2554) ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาบริบท สภาพปัจจุบัน แนวทางดำเนินงานทางวิชาการ พบว่า สภาพการดำเนินไม่เป็นระบบที่ชัดเจน ครูมีภาระงานสอนมาก และสอนหลายชั้น ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ การบูรณาการการสอน และขาด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู

2. รูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก เป็นรูปแบบ ที่ผู้วิจัยนำการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ และกลยุทธ์ย่อย คือการสอนแบบคละชั้น การสอนแบบบูรณาการ การใช้ การสอนทางไกลผ่านดาวเทียม กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และ กลยุทธ์ที่ 3 การจัดการความรู้ ดำเนินการตามวงจร PAORS สรุปได้ดังนี้

วงจร PAORS	แนวทางปฏิบัติ
การวางแผน (P)	1. การศึกษาบริบท สภาพปัจจุบัน ปัญหาการดำเนินงานทาง วิชาการ 2. การร่วมระดมความคิดโดยการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
การปฏิบัติ (A)	1. ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ครบทุกคน และมีนวัตกรรม อย่างน้อย 1 ชิ้น 2. จัดการสอนแบบคละชั้น 3. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4. ใช้การสอนทางไกลผ่านดาวเทียม 5. จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 6. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ 7. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการบันทึกผลการปฏิบัติงาน 8. มีการวัดประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตามสภาพจริง 9. ประชุมระดมความคิด

วงจร PAORS	แนวทางปฏิบัติ
การสังเกต (O)	1. ครูได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และจัดทำสื่อการสอน 2. การวางแผนการสอนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม 3. การสร้างขวัญ กำลังใจและมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถและความถนัด 4. ส่งเสริมให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการทำงาน
การสะท้อนผล (R)	1. การติดตาม ตรวจสอบและปรับปรุง 2. สรุปผลการดำเนินงาน 3. ประเมินผลสำเร็จ
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (S)	1. การนำเสนอผลงานของครู 2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรับฟังความคิดเห็น และประสบการณ์ภายในทีมงาน

3. ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับ มาก

การอภิปรายผล

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Operational Seminar) ทำให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการพัฒนาการดำเนินงานพัฒนาวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ โดยศึกษาบริบทและข้อมูลพื้นฐานสถานศึกษาเป็นส่วนประกอบ เพื่อเป็นการรับทราบปัญหา การสร้างความเข้าใจในปัญหา ซึ่งผลการดำเนินการในครั้งนี้มาจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการหาแนวทางแก้ไขและสร้างข้อตกลงร่วมกันในการแก้ปัญหา

2. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ยกกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ผู้บริหารและครูร่วมกันนิเทศติดตาม ขั้นตอนดำเนินการคือ การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู การสังเกตบรรยากาศ การพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ของครู

3. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามรูปแบบที่กำหนดและนำความรู้ไปใช้สอน ประเมินความรู้ของตนเองหลังจากการนำความรู้ไปใช้ หากไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้มีการทบทวนและหาแนวทางปรับปรุงใหม่อีกครั้ง

4. ผู้เรียนให้ความร่วมมือในการสอนและจัดกิจกรรม ได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งแบบรายบุคคลและกลุ่ม ได้ฝึกการคิดวิเคราะห์และนำเสนอผลงาน

5. การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอน ควรให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และเครือข่ายการเรียนรู้

6. ครูมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการจัดการสอนแบบบูรณาการ มีการทำความเข้าใจในการใช้การสอนทางไกลผ่านดาวเทียมเพื่อส่งเสริมกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและเกิดประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กัญนิภา พรหมณพิทักษ์. (2554). **จุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเส้นทางสู่ความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561).** วารสารวิชาการ. 14(3) : 25 ; กรกฎาคม-สิงหาคม. 2554.
- ธีระ รุณเจริญ. (2555). **ก้าวใหม่การปฏิรูปการบริหาร : แนวคิดประสบการณ์ และการวิจัย.** กรุงเทพฯ : อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์ จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- โรงเรียนบ้านกุดฝ่งแดง. (2556). **รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านกุดฝ่งแดง ปีการศึกษา 2556.**
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียน ขนาดเล็ก.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2556). **รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบสามภาพ.** กรุงเทพฯ.